

Beschrijving van panden

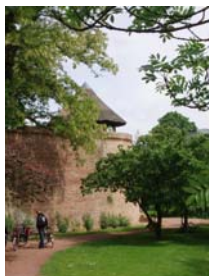
Naam	Straat	Huisnr	Info
Algemene informatie Hattem		0	<p>Deze en andere beschrijvingen (met wandelkaart) van stadswandelingen in de Hanzesteden vindt u via www.wandelenindeventer.nl.</p> <p>De lengte van de wandeling bedraagt ongeveer 1,5 km.</p> <p>In zeer oude archiefstukken uit 891 vinden we de eerste vermelding van 'Hatheim'. De nederzetting op de rivierduin ligt strategisch op de grens tussen de rivalen Gelre en het Oversticht (nu de provincies Gelderland en Overijssel). Voor de graaf van Gelre alle reden om het plaatsje in 1299 stadsrechten te schenken. Met vaart worden daarna troffel en schop ter hand genomen om stevige stadsmuren en robuuste stadspoorten te bouwen. Het kasteel Sint Lucia verrijst en wordt in de volksmond al gauw de Dikke Tinne genoemd. In de bijnaam klinkt het ontzag door voor de torens (tinnies) met de dikste muren van Nederland. Hattem was een wat kleinere Hanzestad, waarvan de bloeitijd in de 16e eeuw lag. Pas in 1967 werd aangetoond dat Hattem een Hanzestad was door de vondst van de zgn. "'Hanzeschotel'", een koperen schotel voorzien van religieuze afbeeldingen. Dit soort schotels zijn voornamelijk gevonden in het gebied dat werd bestreken door het Hanzeverbond.</p> <p>In 1972 werd aan Hattem het predikaat beschermd stadsgezicht toegekend. Het stadsbestuur heeft in de loop der jaren veel geld gestoken in de daadwerkelijke bescherming en verbetering van het stadsgezicht.</p>
			
Stadspomp Hattem	Achterstraat	0	<p>De stadspomp levert thans 'geen drinkbaar water'. Maar dat is ook niet nodig, we hebben alle gemakken tegenwoordig thuis. En toch hoort zo'n pomp hier thuis, al was het alleen maar om er voor je geestesoog de volkswomen te zien emmeren. En roddelen uiteraard, want deze plek moet het absolute centrum van de stad zijn geweest. In landen waar men nog met de watervoorziening sukkelde, is dat trouwens nog steeds zo.</p>
			
Synagoge Hattem	Achterstraat	33	<p>"In de achttiende eeuw vestigden zich voor het eerst joden in Hattem. Zij hadden de beschikking over een synagoge, die echter na 1790 niet meer in gebruik was. In de eerste helft van de negentiende eeuw leefden er slechts enkele joden in Hattem. Zij waren zowel van Hoogduitse als van Portugese oorsprong. Na 1850 volgde er een periode van opbloei, in 1873 werd er opnieuw een synagoge ingewijd. Deze was gelegen aan de Achterstraat. Tijdens de bezetting is het overgrote deel van de Hattense joden gedeporteerd en in de kampen vermoord. Een enkeling wist onder te duiken en op die manier te overleven. Het interieur van de synagoge werd beschadigd en de Torarollen gingen verloren. Aanvankelijk werd de joodse gemeente van Hattem in 1954 bij die van Apeldoorn gevoegd. In 1960 werd ze echter bij het gebied van de joodse gemeente Zwolle ingedeeld. In 2006 werd er een plaquette aan de voormalige synagoge onthuld ter herinnering aan de joodse gemeenschap. Het pand heeft niet meer de functie van bedehuis. In Hattem bestaat geen Joodse gemeenschap meer. In het gebouw aan de Achterstraat huist tegenwoordig een reclamebureau. "</p>
			

Naam	Straat	Huisnr	Info
Daendelspoortje	Adelaarshoek	0	Zo'n 200 jaar geleden werd Hendrik Willem Daendels (1762-1818), een bekend patriot, uitgerekend verliefd op de dochter van de vurig Oranjegezinde Kolonel van Vlierden, dat gaf de nodige problemen. Men zegt dat Daendels toen (in 1787) z'n geliefde geschaakt heeft en haar via dit poortje buiten de stad heeft gebracht.
			
Spookhuys	Adelaarshoek	18	t Spookhuys is een restaurant in het enig overgebleven gedeelte van de middeleeuwse burcht Sint Lucia, waar volgens zeggen nog steeds een spook rondwaart.
			
Pand der Liefde	Adelaarshoek	3	"Het grootste raadsel van dit huis is de naam die het in de volksmond draagt. Gesuggereerd wordt dat het pand haar naam heeft te danken aan 'de zusters der Liefde' die zich tijdens pestepidemieën verdienstelijk maakten. Naspeuringen hebben echter geen gronden kunnen vinden om deze theorie te bevestigen. Dit pand heeft nooit een andere functie dan woonhuis gehad. De patriciërswooning stamt uit 1626 en was destijds het woonhuis van burgemeester Van Heerde die ook handelde in tabak, zodat het ook een koopmanshuis was. Achter de fraaie dakkapel bevindt zich nog een hijswiel waarmee goederen naar boven worden getakeld."
			

Naam	Straat	Huisnr	Info
Dijkpoort	Dijkpoort	1	"De Hanzestad Hattem werd in de 9e eeuw gesticht, in de 15e eeuw ommuurd en uitgerust met vier poorten, waarvan de Dijkpoort nog bestaat. De Dijkpoort is gebouwd in 1400 en werd in gerestaureerd onder leiding van architect Pierre Cuypers, die weergang, kap- en hoektorentjes toevoegde. Dit naar voorbeeld van andere stadspoorten. Deze toevoegingen zijn herkenbaar aan een andere steensoort. Buiten de poort stond voorheen een jongere voorpoort met twee ronde torens. Eén verbindingsmuur staat nog overeind. Hierin bevinden zich kanon- en haakbusschietgaten. Aan de stadskant is een klein wit huisje tegen de poort aangebouwd, waar de stadsvroedvrouw woonde."
			
Daendelshuis	Kerkhofstraat	9	De naam Daendelshuis is nogal misleidend: niet de patriottenleider Daendels woonde hier, maar de ouders van zijn geliefde Aleida van Vlierden. Dit fraaie pand van 1619 was in de 19e eeuw de woning van de weduwe van de beroemde Hattemer patriot Herman Willem Daendels (o.a. generaal in Franse dienst bij de Bataafse troepen en later Gouverneur-generaal van Nederlands Indië). Daar dankt het pand zijn naam aan. Daendels is geboren in de Kerkstraat. De linkervleugels van dit huis zijn nog ouder dan 1619. Bij de restauratie in de zestiger jaren is de gevel uit 1619 gereconstrueerd.
			
Franse School	Kerkplein	16	"De Franse School is een huis met een lange geschiedenis. Het gebouw is vanaf de middeleeuwen tot vorige eeuw, ook vanwege de ligging in het centrum van de stad, het huis geweest van burgemeesters en andere hoge Hattemse heren. De oudst bekende eigenaar was S.Schimmelpennink in 1475. In de loop van de eerste helft van de 19e eeuw werd het pand voor het eerst als school in gebruik genomen. In de Franse school werd onderwijs in moderne talen, uiteraard ook in het Frans, gegeven. In beide wereldoorlogen was hier het CDK (Centraal Distributie Kantoor) gevestigd. Bij de Franse School bevindt zich de kruidentuin. Een prachtige plek om uit te rusten, te genieten, naar de carillonbespeling te luisteren (woensdagmiddag en zaterdagochtend) en om kruiden te plukken. Neem uw schaarje mee, want u mag vrij knippen voor eigen gebruik."
			

Naam	Straat	Huisnr	Info
Hoge Huis	Korte Kerkstraat	0	Gebouwd in het tweede kwart van de 17e eeuw. In het derde kwart van de 17e eeuw met een uitbouw aan de oostzijde uitgebreid. In dit gedeelte bevindt zich de zgn. "Homoetkamer" met fraai stucplafond uit ca. 1870. Het pand werd steeds bewoond door voorname Hattemers, o.a. Jacob van Lennep (17e eeuw), baron Willem van Haersolte (eind 18e eeuw), vrederechter baron Van Ittersum (begin 19e eeuw) en van 1890-1925 door de familie F.A. Hoefer. Van 1925 tot 1987 deed het pand dienst als Groene Kruisgebouw. In 1988 zijn er zeven appartementen voor oudere inwoners in gebouwd.
			
Waag en hoofdwacht	Markt	0	In dit anno 1621 gebouwde pand met stadswapen was op de verdieping de hoofdwacht en op de begane grond de stadswaag gevestigd. In de 19e eeuw verhuisde de stadswaag naar de vierschaar in de Kruisstraat en werd dit gebouw als school gebruikt. De buitentrap en de grote waagdeuren werden toen verwijderd. De bouwstijl van de vroegere hoofdwacht werd door de 19de-eeuwse verbouwing erg geschaad.
			
Stadhuis Hattem	Markt	1	"Als stadhuis wordt het voormalige Heilige Geestgasthuis gebruikt. Het dateerde oorspronkelijk uit de 14de eeuw, het werd in 1619 in Nederlands-renaissancistische stijl verbouwd. De restauratie in 1871 is zeer ruw uitgevoerd. De zeer grondige restauratie van het stadhuis is in 1979 voltooid. In 1619 als stadhuis gebouwd (jaartal in top van gevel Kruisstraatzijde). In 1625 uitgebreid met de vierschaar (Kruisstraat, jaartal boven de deur). In 1770 ramen en ingangspartij veranderd (jaartal MDCCLXX). Gerestaureerd samen met de meeste andere panden die nu tot het stadhuis behoren in 1976-1979."
			

Naam	Straat	Huisnr	Info
Grote of Andreaskerk	Markt	2	<p>De Grote of Andreaskerk is in oorsprong laat 14e-eeuws, maar het gebouw moest na een brand in 1427 grotendeels worden vernieuwd. Omstreeks 1500 werd in het pasgebouwde koor van de zuidelijke zijbeuk een Anna-altaar gesticht; koor en altaar werden in 1504 gewijd. Bij dezelfde gelegenheid werden ook de 'images' van Andreas en Catharina geconsacreerd, mogelijk de fresco's die hier op het gewelf zijn aangebracht. Sindsdien spreekt men over de Annakapel, een benaming die tot op heden is gehandhaafd. In 1503 was op dit altaar reeds een vicarie gevestigd, welke stichting werd bekrachtigd in 1509 en 1517. In 1537 blijkt Karel van Gelre schulden te hebben aan de vicarissen van de 'St. Annenmisse'. In Hattem is pastoor Bernardus de Haese in de zestiende eeuw een overgangsfiguur. Hij protesteerde tegen de Rooms-katholieke leer en werd de eerste protestantse voorganger in Hattem. In de voormalig Rooms-katholieke Andreaskerk werd vanaf 1580 de protestantse leer verkondigd. Willem van Oranje (1533-1584) zorgde voor terugdringing van de Rooms-katholieke invloed.</p> <p>De kerk is aan de voorkant ingebouwd tussen andere panden. De toren uit 1611 leunt aan een kant op de vroegere hoofdwatch (nu VVV) en aan de andere zijde op een gebouw dat eens een middeleeuwse school moet zijn geweest en later ook nog eens heeft dienst gedaan als postkantoor. Het onderste gedeelte van de toren is nog Romaans en bestaat uit tufsteen. De lagen erboven zijn van latere tijden. De Renaissance spits is van 1611, toen ruimte werd gemaakt voor het eerste carillon, dat in 1636 werd geplaatst.</p>
Molen De Fortuin	Molenbelt	7	<p>De molen is fraai gelegen op de stadswallen van de oude binnenstad. Al in de 16e eeuw stond op deze plek al een houten standerdmolen om met windkracht graan te malen. In 1816 kreeg de molen het huidige uiterlijk: een achtkantige houten stellingmolen met gemetselde voet. In 1852 kocht Klaas Blom de inmiddels wat vervallen molen en breidde de stenen onderbouw zodanig uit, dat het mogelijk werd om met paard en wagen naar binnen te kunnen rijden. Vandaar de steen met het jaartal 1852</p>
Stadsmuur Hattem	Nieuweweg	0	<p>Het middeleeuwse Hattem was helemaal ommuurd. Het stuk stadsmuur aan de Nieuweweg was een van de oudste gedeeltes, dat al op het eind van de 14e eeuw werd aangelegd. Duidelijk is te zien dat de muur later (in 1582) is opgehoogd.</p>

Naam	Straat	Huisnr	Info
Ridderhof	Ridderstraat	25	Restaurant de Ridderhof is gevestigd in een historisch pand met een trapgevel met een toppilaster. Het poortje aan de rechterzijde van dit pand geeft een fraai uitzicht richting het buitengebied van Hattem.

Slot Sint Lucia Tinneplein

0

De Hertogen Willem I en Reinaud IV van Gelre verbouwden tussen 1401 en 1404 hun 'huis te Hattem' tot een goed verdedigbare burcht, Sint Lucia genaamd. De burcht werd het kleinste kasteel van Nederland met de dikste muren. De twee grote torens hadden een doorsnede van 21 meter en hun muren waren 7 meter dik. Het kasteel werd in de volksmond al gauw de Dikke Tinne genoemd. In de bijnaam klinkt het ontzag door voor de torens (tinnies) met de dikste muren van Nederland.

